

## Universal Declaration of Human Rights - Talysh

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

---

### İNSONI HƏXON BARƏDƏ UMUMİYƏ BƏYONNOMƏ

Tərcüməkə: Allahverdi BAYRAMI,

Redaktəkə: Ataxan ƏBİLOV

09.12.11

#### Preambula

Bə insoni avlodon həmməy xasbiə ləyoğətə fikfamon iyən çəvon bərobərbə, yəndiku conibə həxon zinə - ozodəti, ədoləti iyən sulhbeyəti əsosinə şərtbe bə nəzə seədə;

Bə insoni həxon beitonəti iyən nifrət kardeəti bəşəriyyəti bə dəhşətvardə barbarizmi səbəb be, həmçinin bə sıxankarde, etiqadbaste ozodəti malikbiə, tarsiku, ehtijociku ozodbiə dınyo ofəyemonəti çı bəşəriyyəti ən ali piyəybe bə nəzə seədə;

İnsoni bə zılni-istibdodi vəynə bənə oxonə vasitə bə ğiyom eşte məcbur nibe təmin kayro insoni həxon de ğanuni hukuməti dasti mıdafiə karde zəruribe bə nəzə seədə;

Xəlğon arədə mehribanə munasibəton oko dastək doy vacibəti bə nəzə seədə;

İbiə Milləton xalqon İbiə Milləton Təşkilati (İMT) Nizomnomədə bə əsosinə insoni həxon, bə insoni şəxsiyyəti ləyoğəti iyən ğiyməti, merdon-jenon həxon bərobərəti bovə kay təsdiğ karde, həmçinin həniyən hevujə ozodəti şəraitədə bə sosialə tərəğği nailbe iyən bo jimoni şəraiti çoxbeyo koməq karde bə qətm doə be bə nəzə seədə;

Uzvbə devləton de İMT həmkoəti şəraitədə bə insoni həxon iyən əsosinə ozodətiyon bəməl vardero koməqəti karde bəştə ehdə peqəteəti bə nəzə seədə;

İn həxon iyən ozodətiyon tam dərk kardeyo həmonə ehdəpeqətəyon bə vırə rosniye yolə əhəmiyyət kəsb kardeəti bə nəzə seədəy;

#### İMT Penə Məclis

bəyon kardedə İnsoni Həxon barədə Umumiyyə Bəyonnomə qələy vəzifə tək, açəyən bə vırə rəse qorə bəpe həmmə milləton iyən dəvləton joğə cəhd bıkən ki, har kəs iyən cəmiyyəti har qılə orqan in Bəyonnomə iştə dastədə rəhbər qəte əsosdə maarifvonəti ya de tədrisə roy bə in həxon iyən ozodətiyon hurmətkarde iyən əvoni təmin kayro dastək be bızno, milli iyən beynəlxalqə səviyyədə de tərəqqipərvərə tədbiron roy həm İMT uzvbə xəlğon, həməni çəvon yuristiksiyə jiyobiə əraziyonədə jiyə xəlğon arədə həmməyəvo iyən effektiv zinə bıbu.

#### Maddə 1

Həmmə insonon bəştə ləyoğəti iyən həxonro ozod iyən bərobər movardə bedən. Çəvon şuur iyən vicdon hese, əve ki, deyəndı mınasibətədə bənə bivrə rəftor kardəninin.

#### Maddə 2

Har qılə şəxs iştə irqi, pusti ranqi, cinsi, zıvoni, dini iyən co əğidə, milli ya sosial səvoni, əmlakə, sosialə movqe iyən co vəziyyətiku bəşikrə nıbə in Bəyonnomədə elon kardə bıə həmmə həxon iyən ozodətiyon malik bənine.

Çımiku ziodə, çı həminə şəxsi mənsubbıə məmləkəti ya ərazi, çı ərazi mistəğiləti, ğəyyuməti jiyobe, iştənidarənıbə be ya suverenəti har curə şiklədə məhdud beku bəşikrə nıbə, siyasiyə, huğuğiyə iyən beynəlxalğə statusiku bə nav omə co-səçinətiyon barde əbini.

### Maddə 3

Har şəxsi bo jiye, bo ozodəti iyən şəxsi dastnıjənəti həxiş hese.

### Maddə 4

Hiç kəs bənə kolə (nokə) ya şikrə vəziyyətədə oğtə əbini; ğuldorəti iyən ğulə hırıyemon həmməy formondə ğədəğən kardə bedə.

### Maddə 5

Hiç kəs bə əzobi, ya ğəddorə, çəy ləyoğəti bə ji vardə ğeyri-insonə mınəsibəton, bə cəzoon məruz nibənine.

### Maddə 6

Har qılə şəxs konco bedə bibu iştə həxe subyektəti zıneyəti həxiş heste .

### Maddə 7

Həmmə insonon ğanuni vədə bərobərin iyən qanuni tərəfikü bərobər şiklədə iştəni mıdafiə həxjon hestişone. Həmmə insonon in Bəyonnomə dəcvoniyə har curə co-vijniyətionku, bə jələvonə co-vijniyətion har curə cəhdiku bərobər şiklədə mıdafiə həxjon hestişone.

### Maddə 8

Har qılə şəxsi Konstitusiyə ya ğanuni bəy doə həxon dəcvoniyə vaxtədə səlohiyətinə milliyə məhkəmon tərəfikü iştə həxon mıdafiə karde həxiş heste.

### Maddə 9

Hiç kəs iştənbəsə bə həbs, bo qəte ya bə kuçovnə məruz mande əzini.

### Maddə 10

Har qılə şəxsi çəy həx iyən vəzlifon təyin kardeyo iyən bəyo handə bıə cinoyətə ittihomon əsosi be mıəyyən kardeyo, bəçəy koy mistəğilə, bitərəfə məhkəmədə tam bərobərəti əsasədə, de oşkoəti iyən çı ədoləti həmməy tələbon çəş karde şəraitədə diyə kay həxiş heste.

### Maddə 11

1. Cinayət kardeədə ittihombıə har qılə şəxs tovə çəy qıno bəçəy mıdafiəyo həmmə imkonon təminbıə oğə məhkəmə istintağədə de ğanuniyə ro sıbut be, beqıno hisobbe həxiş heste.

2. Hiç qılə şəxs de milliyə ğanundoəti iyən de beynəlxalğə həxon əsosi bino be vaxt cinoyət hisob nıbə hərəkət iyən behərəkəton qorə cinoyətədə ittihom be əzini. Həmçinin bəy cinoyəti kardə vaxtədə tətbiğ bey zınə cəzoku qonə cəzo tətbiğ bey əzini.

**Maddə 12**

Hiç qılə şəxs bə şəxsiyə, xeyzonə mıdaxilə, kə-bə ənəqınıyətı, bəyəndı məktub nıvışte nunəkılıyətı, bəştə şərəfi iyən nufuzi iştənbəsə ğəsdi məruz be əzini. Har kəsi bə joĝo mıdaxilə iyən ğəsdi çı ğanuni tərəfikü mıdafiə bey həxiş heste.

**Maddə 13**

1. Har qılə şəxsi har qılə məmləkəti hududədə sərbəst hərəkət karde iyən jimonə vırə səçiniye həxiş heste.
2. Har kəsi iştən olkən daxil be şərti har qılə məmləkət tərək karde iyən bəştə olkə oqarde həxiş heste.

**Maddə 14**

1. Har qılə şəxsi təqibiku co məmləkətdə boştəno pənohqo nəve, həmçinin çı pənohqoədə istifadə karde həxiş heste.
2. Çı həxədə həĝiĝətən bə ğeyri-siyasiyə cinayəton ro doədə, ya bə İMT-i məĝsədon iyən prinsipən zidd hərəkətonku bə nav omə təĝibon vaxti istifadə karde əbini.

**Maddə 15**

1. Har qələ şəxsi vətəndoşəti həxiş heste.
2. Hiç kəs iştənbəsə vətəndoşətiku, iyən vətəndoşəti dəqişkarde həxeku məhrum karde əbini.

**Maddə 16**

1. Bə perəsemonə sini rəsə merdon iyən jenon irqiyə, milliyə, diniyə əloməton qorə hiç qılə məhdudiyyət nıbəy bə nikah daxilbe iyən kəxıvandbe həx hısteşone. Əvon bə nikah daxil beədə, nikahi mıddətədə ya çəy dəcvonə vaxtədə çı eyni həxonku istifadə kardədən.
2. Nikah bə nikahi daxil bıə har dıqlə tərəf ozodə iyən tam rozi beədə dəbastə bedə.
3. Xeyzon çı cəmiyyəti təbiə iyən sərqrupə vahide, çəy çı cəmiyyəti iyən devləti tərəfikü mıdafiəbey həxiş heste.

**Maddə 17**

1. Har qılə şəxsi həm colinə, həmən de co kəson bə ico mılkiyət xıvandbey həxiş heste.
2. Hiç kəsi iştənbəsə çı mılkiyəto məhrum karde əbini.

**Maddə 18**

Har qılə şəxsi fikir, vicdon iyən din ozodəti həxiş heste. Bı həxe iştə dini iyən etiĝati dəqiş karde ozodəti, bəştə dini iyən bovə kardəyon təhsil, divo kay, dini iyən ritualə ayinon icro kay vaxti colinə, ya de cokəson bə ico, oşko ya fərdi şikilədə etiĝad kay daxile.

**Maddə 19**

Har qılə şəxsi əĝidə iyən əy sərbəst ifadə karde ozodətiş heste; bı həxe be manəə bə əĝidə malikbe iyən informasiyon ya ideyaon devləti sərhədiku bə şikrə nıbə de dilipiyə vasitəon nəve, ya bə dast varde, pevilo kay ozodəti daxile.

**Maddə 20**

1. Har qılə şəxsi bə dinc yığıncağon iyan assosasiyon ozodəti həxiş heste.

2. Hiç kəsi bə konsə qılə assosiasiya uzvəti məcbur karde əbini.

#### Maddə 21

1. Har qılə şəxsi devləti idarə kardeədə ya bilavasitə, ya ozodə şikilədə vijnıyəbiə numayəndon vasitə iştirak kay həxiş heste.

2. Har qılə şəxsi iştə olkədə devləti idaronədə xıdmət kardeyo bə bərobər imkoni həxiş heste.

3. Xəlği iradə çı iqtidarə hakimiyəti əsas bənine; In iradə iştəni de nunəkılə sədodoymonə roy, umumiyyə iyan bərobərə vijoniyə həxe, ya sədodoymonə ozodəti təmin bıke de co eynimənəynə forməyon dəvoniyə biə mıtəmadi iyan soxtə nıkardemonə vijnon nişo doənine.

#### Maddə 22

Har qılə şəxsi çı cəmiyəti uzv təkı sosialə mıdafiəş bənine iyan de milliyə ya beynəlxəlğə həmkəoti roon, har devləti soxtemoni iyan pesurson dairədə çay ləyoğəti mıdafiə iyan şəxsiyəti ozodə ovciyo iqtisadiyə, sosialə iyan mədəniyə sahonədə həxonış heste.

#### Maddə 23

1. Har qılə şəxsi de zəhməti dastko bey, sərbəstə koy vırə səçın karde, ədolətinə iyan çokə ko şəraitı bey, iyan bekoəti ku mıdafiə bey həxiş heste.

2. Har qılə şəxsi hiç qılə co-vijnıyəti nıbiə bo i curə koy i curə zəhməthəx səy həxiş heste.

3. Har kobıkə şəxsi bəştə koy qorə lozim beədə de co sosialə mıdafiə vasiton təmom biə, çay iştəni iyan xeyzoni loyiğinə quzoroni təminbıkə ədalətinə iyan qənoətbəxşə maaş səy həxiş heste.

4. Har qılə şəxsi həmkaron ittifoğ soxtə iyan iştə sosialə marağon mıdafiə kardeyo bə həmkaron ittifağı uzvbey həxiş heste.

#### Maddə 24

Har qılə şəxsi istirohət, iyan asudə vaxt, həmçinin koyə ruji bəağılınıştə hudud, iyan maaş doə biə mıtəmadiyə məzuniyəti həxiş heste.

#### Maddə 25

1. Har qılə şəxsi iştəni iyan xeyzoni səhhəti iyan rifahi təmin kardeyo lozimbiə hardemon, takanemon, tibbiyə xıdmət, iyan lozimi sosialə təminatən daxilbiə jimonə səviyyə iyan bekorəti, noxəşəti, əliləti, vevə mandeəti, pibeyəti, iyan çı şəxsi iştənıku bə şıkrənıbə səbəbonku jimonə vasitəon qın kardeədə bə təminatı həxiş heste.

2. Moəti iyan hırdənəti bə məxsusiyyə ğeydi iyan koməq səy həxiş heste. Nikohi səkiştədə, ya nikohıku bəkəno movardəbiə hırdənən i curə sosialə mıdafiəku istifadə kardəninin.

#### Maddə 26

1. Har qılə şəxsi təhsil səy həxiş heste. Kami ibtidai iyan umumiyyə təhsil bepul bənine. İbtidaiyə təhsil icbari bənine. Har kəsi bo texnikiyə iyan pişə təhsili səyo imkanış bənine. Ali təhsilən de har kəsi ğabiliyyəti bə həmməy i curə dərəcədə mıyəssər bənine.

2. Təhsil - bo insoni şəxsiyəti tam inkişafiyo iyan bə insoni həxon iyan bə əsasınə ozodəti hürməti zyod kardeyo səbəro kardə bənine. Təhsil xəlğon irqi iyan diniyə qrupon arədə, iyəndı dərəsəmon, duruminəti iyan

dustəti mehkəm kardeyo iyan İbiə Milləton sulhi oğəte sahədə fəaliyət nişo doyo koməq kardənine.

3. Valideynon boştə hırdəsininə əğılon təhsili novi səçin kardeədə sərbəstin.

#### Maddə 27

1. Har qılə şəxsi cəmiyəti mədəniyə jimonədə iştirək karde, hınəsənəti həzz səy, elmiyə tərəğğiyyəde iştirək karde iyan çəy foydəku istifadə karde həxiş heste.

2. Har qılə şəxsi müəllif bə elmiyə, ədəbiyə iyan hınəsənətə əsəron səkiştədə bə məydon beşə maddiyə iyan mənəviyə mənafeyon noğə doy həxiş heste.

#### Maddə 28

Har qılə şəxsi bın Bəyonnomədə əks biə həx iyan ozodətion tam təminbiə sosialə iyan beynəlxəlğə reçini həxiş heste.

#### Maddə 29

1. Har qılə şəxsi əncəx çəy ozod iyan tam inkişafış mımkunbiə cəmiyəti vədə vəzifonış heste.

2. İştə həx iyan ozodətion bə əməl vardeədə har qılə şəxs əncəx bə jələvonə məhdudiyəton məruz mande bəzine ki, əvon çı ғанuni tərəfikü çı co kəson həx iyan ozodətion zine iyan bəvon hurmət be təminatıku, iyan demokratikə cəmiyəti əxlaqiye, ictimaiye, asayişe iyan umumiyə rifahə tələbon bə vırə rosne məğsədi təmin kardəyku bə nav bo.

3. In həx iyan ozodətion bə əməl varde bə İMT məğsəd iyan prinsipəon zidd nibənine.

#### Maddə 30

In Bəyonnomədə hiççi bə konsə qılə devləti, bə şəxson qrupi, iyan bə co-co şəxson Bəyonnomədə elanbiə həx iyan ozodətion məhv kardeyo səbərobıə de har qılə fəaliyyəti dastko be, ya konsə qılə joğə hərəkəti bə əməl varde həx doy təkinə təfsir karde əbini.

---